

Силабус навчальної дисципліни Давня історія України

підготовки бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

032 Історія та археологія

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

Краєзнавчо-екскурсійної діяльності

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	нормативна
Мова навчання	українська
Факультет	архітектурний
Кафедра	українознавства, документознавства та інформаційної діяльності
Контакти кафедри	каб. В606 (шостий поверх висотний корпус) Телефон: (056) 756-34-02; внутрішній 4-02 . Email: ukr@pdaba.edu.ua
Викладачі-розробники	Світлана Волкова, ст. викладач Галина Лисенко, к.і.н., доцент
Контакти викладачів	svitlana.volkova@pdaba.edu.ua lysenko.halyna@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/
Консультації	четвер 12:00-14:00

Анотація навчальної дисципліни

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Давня історія України» укладений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Навчальна дисципліна належить до циклу загальної підготовки (нормативна) і спрямована на формування у студентів загальнонаукових, інструментальних та особистісних компетенцій майбутніх спеціалістів, формування інтелектуально розвиненої особистості. Навчальна дисципліна дозволяє ознайомити студентів з історичним минулим, матеріальною спадщиною українського народу стародавньої історії України; розвинути вміння визначати вклад національних цінностей у загальнолюдські, засвоїти ідеали гуманізму та демократії.

	Години	Кредити	Семестр
			II
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4	120
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44
лекції	30		30
лабораторні роботи			
семінарські заняття	14		14
Самостійна робота, у т.ч:	76		76
підготовка до аудиторних занять	16		16
підготовка до контрольних заходів	10		10
виконання курсового проєкту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	10		10
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10
підготовка до екзамену	30	1	30
Форма підсумкового контролю			екзамен

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців глибоких теоретичних знань про ключові проблеми археології та давньої історії України, загальних і фахових компетентностей, достатніх для здійснення самостійної дослідно інноваційної, науково-організаційної та науково-педагогічної діяльності.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування історичних знань, розвиток історичного мислення, яке передбачає загальне розуміння історичного процесу в його різноманітності й суперечності, застосування історичних знань і набутих умінь;
- вироблення вміння бачити неповторні події і явища історичної дійсності як безперервність минулого – сучасного – майбутнього;
- виявляти взаємозв'язки між історичними фактами, дію історичних закономірностей, формувати близьку до історичної дійсності інтерпретацію історії;
- показати роль і місце даної навчальної дисципліни у формуванні майбутнього фахівця за відповідним напрямком підготовки, її значення у формуванні цілісної системи знань фахівця. Висвітлити знання і вміння студентів по закінченню вивчення дисципліни показати кроки наближення освіти щодо вимог Болонського процесу.

Предметом навчального курсу «Давня історія України» є реконструкція економічних, суспільно-політичних, духовно-культурних процесів стародавнього періоду нашої історії на основі сучасної методології, актуальних досягнень історичної науки та широкого кола джерел.

Компетентності:

ЗК.2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про 10 природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК.6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

СК.1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК.2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК.3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Заплановані результати навчання:

РН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

РН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

РН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

РН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	с	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Вступ до курсу історія України. Давня історія України.					
Тема 1. Вступ до вивчення курсу. Початки людської цивілізації на території України	8	4			4
Тема 2. Палеоліт та його особливості на території України	11	4	2		5
Тема 3. Українські землі в період мезоліту	9	2	2		5
Тема 4. Найдавніші землероби на території України	6	2			4
Тема 5. Енеоліт – мідно-кам'яний вік на території України. Трипільська культура	11	4	2		5
Тема 6. Мідно-бронзова доба на території України	9	2	2		5
Тема 7. Доба раннього заліза на території України. Стародавнє населення України у киммерійську добу.	8	2	2		4
Тема 8. Скіфо-сарматська доба на території України	11	4	2		5
Тема 9. Античні держави Північного Причорномор'я та Криму	11	4	2		5
Тема 10. Праслов'янські культури. Ранні слов'яни та території України	6	2			4
Разом за змістовим модулем 1	90	30	14		46
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	120	30	14		76

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Вступ до курсу історія України. Давня історія України.		
1-2	Вступ до вивчення курсу. Початки людської цивілізації на території України. 1. Історія як наука. Сучасні підходи до вивчення історії України. 2. Предмет, завдання курсу «Давня історія України». 3. Структура курсу «Давня історія України». 4. Головні міфи та «білі плями» у давній історії України.	4
3-4	Палеоліт та його особливості на території України. 1. Ранній палеоліт. Архантропи, їхні стоянки на Україні. Характеристика матеріальної культури. 2. Середній палеоліт. Неандертальці, їхній фізичний тип, заняття, основні пам'ятки населення України. 3. Пізній палеоліт. Кроманьйонці, їхня поширеність на Україні. 4. Первісно-родова община. Матріархат. Виникнення племінної структури. 5. Зародження мистецтва. Мистецькі пам'ятки на території України. Формування релігійних уявлень.	4
5	Українські землі в період мезоліту. 1. Середній кам'яний вік – мезоліт, його кліматичні та господарські особливості на Україні. 2. Мезолітичні стоянки на території України. 3. Вірування і поховальний обряд в мезолітичну епоху. 4. Рибальство. Мікроліти. Винайдення луку і стріл.	2
6	Найдавніші землероби на території України 1. Неолітична революція, її суть і особливості на Україні.	2

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Основні етнічні спільності в неолітичну епоху на території України. 3. Історична доля неолітичних культур. 4. Місце і значення кам'яного віку в історії України. 	
7-8	<p>Енеоліт – мідно-кам'яний вік на території України. Трипільська культура</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості енеоліту на території України. Характерні риси енеолітичної доби. 2. Трипільська культура, її походження та основні етапи розвитку. 3. Характерні риси матеріальної та духовної культури. 4. Релігійні вірування трипільських племен. Мистецтво і традиції. Історична доля трипільців. 	4
9	<p>Мідно-бронзова доба на території України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Середньостогівська та ямна культури. Індоевропейська проблема. 2. Особливості бронзового віку на території України. 3. Значення мідно-бронзового віку в історії України. 	2
10	<p>Доба раннього заліза на території України. Стародавнє населення України у кімерійську добу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження чорної металургії. Кімерійці. 2. Характерні риси матеріальної і духовної культури кімерійців, господарство. 3. Загальна характеристика ранньозалізного часу. Зміни в господарстві, духовній культурі, суспільних відносинах. 	2
11-12	<p>Скіфо-сарматська доба на території України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скіфи, їхня матеріальна і духовна культура. Проблема походження. Письмові свідчення про скіфів. «Скіфська оповідь» Геродота. 2. Велика Скіфія царя Атея. 3. Матеріальна і духовна культура скіфів, господарство, соціальні відносини, релігійні уявлення, поховальний обряд. 4. Скіфське мистецтво. "Звіриний стиль" і його корені. Військова справа у скіфів. Зв'язки з античними містами. 5. Сармати, особливості їхнього військового устрою, пережитки матриархату у сарматів. Основні сарматські племена та їхнє розселення на території сучасної України. 6. Матеріальна культура сарматів. 7. «Мала Скіфія» в пониззі Дніпра і Криму. Неаполь Скіфський. 	4
13-14	<p>Античні держави Північного Причорномор'я та Криму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Причини та етапи колонізації. 2. Структура античних міст. Міста Дніпровсько-Бузького лиману: Борисфеніда та Ольвія. Міста Дністровського лиману: Тіра і Ніконій. 3. Поселення на території Кримського півострова. Античні міста Херсонес, Пантікапей. 	4

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Матеріальна культура населення античних міст. Господарство, ремесла, побут, суспільні відносини тощо. 5. Духовна культура античних поселень. Зв'язки античних міст Північного Причорномор'я із скіфами і сарматами. 6. Боспорське царство, його головні міста. Особливості економічної і політичної історії. 7. Таври у Криму, їхня матеріальна і духовна культура. 	
15	Праслов'янські культури. Ранні слов'яни та території України. <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика періоду. Особливості розвитку населення. Система фортифікаційних укріплень. 2. Перші згадки про слов'ян. 3. Зміни в господарстві, духовній культурі та суспільних відносинах. 4. Питання походження слов'ян. 	2
Разом		30

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми та її зміст	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Вступ до курсу історія України. Давня історія України		
1	Семінарське заняття № 1. <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, завдання та структура курсу «Давня історія України». Термінологічна база. 2. Джерела вивчення історії України. Міждисциплінарні зв'язки. 3. Основні періодизації історії України домодерної доби. Археологічна, цивілізаційна та ін. періодизації і їх критерії для поділу давньої історії. 4. Місце історії України в рамках історії європейської цивілізації. 5. Історична свідомість як важливий чинник соціалізації особистості. Формування історичного та критичного мислення сучасних фахівців засобами історико-суспільних дисциплін в контексті національної безпеки України. 6. Шляхи та етапи заселення сучасної території України першими людиноподібними істотами. Королево – найдавніша стоянка первісних людей. Інші стоянки первісних людей епохи палеоліту та відстеження зростання населення та його розселення по українським теренам. Характер господарської діяльності в палеолітичну добу. 	2
2	Семінарське заняття № 2. <ol style="list-style-type: none"> 1. Мезоліт, його кліматичні та господарські особливості на території України. Рибальство. Мікроліти. Винайдення луку і стріл. 2. Мезолітичні стоянки на території України. 3. Вірування і поховальний обряд в мезолітичну епоху. 4. Неолітична революція, її суть і особливості на території України. 5. Неолітичні культури України: буго-дністровська, дунайська, риська, сурсько-дніпровська, ямково-гребінцевої кераміки, дніпро-донецька. Історична доля неолітичних культур. 6. Місце і значення кам'яного віку в історії України. 	2
3-4	Семінарське заняття № 3. <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості енеоліту на території України. Палеометали та їх значення в історії людини. 	4

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Трипільська землеробська цивілізація у світлі сучасних археологічних досліджень та історичних інтерпретацій. 3. Середньостогівська культура. 4. Ямна культура. Індоевропейська проблема. 	
5	<p>Семінарське заняття № 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості бронзового віку на Україні. Перший суспільний поділ праці. 2. Культури бронзового віку на Україні: характерні риси господарства, матеріальної і духовної культури. 3. Племена катакомбної та зрубної культур. 4. Племена комарово-тшинецької культури – найдавніші протослов'яни. 5. Значення мідно-бронзового віку в історії України. 	2
6-7	<p>Семінарське заняття № 5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика ранньозалізного часу. Зміни в господарстві, духовній культурі, суспільних відносинах. 2. Характерні риси матеріальної і духовної культури кімерійців: господарство, соціальні відносини. 3. Скіфи, їхня матеріальна і духовна культура. Письмові свідчення про скіфів. Велика та Мала Скіфії. 4. Сармати, особливості їхнього військового устрою, пережитки матриархату у сарматів. Основні сарматські племена, їхнє розселення та господарювання на території сучасної України. 5. Грецька колонізація Північного Причорномор'я та Криму. Матеріальна та духовна культури населення античних міст. 	4

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	16
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Джерела та історіографія курсу Основні категорії та поняття з джерелознавства та історіографії України	10
5	Виконання індивідуальних завдань Індивідуальна робота передбачає такі види робіт (на вибір студентів): - історико-етнографічне районування України; - укладання карти археологічних пам'яток стародавньої історії України, обраного регіону; - участь у студентських конференціях, наукових гуртках тощо; - підготовка тез	10
6	Підготовка до екзамену	30

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Усний контроль (усні запитання), тестовий, методи самоконтролю та самоперевірки.

ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Складові оцінки поточного контролю

Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Вступ до курсу історія України. Давня історія України містить усі види діяльності студентів за навчальним планом.

Поточний контроль кожного складається з:

1. Тестування – максимальна 40 балів.
 2. Семінарські заняття – максимальна 49 балів.
 3. Індивідуальні завдання – 11 балів
- У цілому 100 балів.

Тестування

Тести складені за трьома рівнями складності, тому оцінювання 1-10 завдання (з вибором однієї правильної відповіді) здійснюється по 2 бали, завдання 11-13 (на встановлення відповідності) по 4 бали, завдання 14-15 (на встановлення правильної послідовності) по 4 балів.

Неправильна відповідь – 0 балів.

Разом 40 балів.

Семінарське заняття

змістового модулю оцінюється за 7-бальною шкалою:

7-6 балів: студент опрацював усі питання з теми, винесених на семінар, активно відповідав упродовж заняття, уміє робити висновки та відстоювати свою позицію щодо викладеного матеріалу. Знає основні визначення, терміни, дати з теми.

5-4 балів: студент опрацював усі питання, але із незначними прогалинами фактичного матеріалу, активно бере участь в обговоренні питань, вміє робити висновки, але не висловлює власної думки.

3-2 балів: студент опрацював усі питання із значним скороченням матеріалу, не вміє робити висновки, висловлювати свою думку, не бере участі в обговоренні.

1 бал: студент опрацював одне питання, винесене на семінарське заняття із значними пропусками подій, фактів, визначень, термінів тощо, не вміє робити висновки, висловлювати свою думку.

Разом 7 балів за одне семінарське заняття.

Індивідуальне завдання

11 балів: заслуговує студент, який обрав і пропрацював будь-яке із запропонованих індивідуальне завдання, всебічно і вільно розкрив питання; продемонстрував знання методики аналізу даних та інформаційно-довідкових матеріалів; наявні повні, обґрунтовані висновки та пропозиції; робота оформлена відповідно до встановлених вимог, має всі необхідні структурні елементи.

0 балів: студент не бере участі у виконанні індивідуального завдання.

Критерії екзаменаційної оцінки

Екзаменаційний білет складається з 2 питань.

Максимальна сума балів за відповідь на одне питання – 50 балів.

48-50 балів: студент чітко і всебічно виклав програмний матеріал, висвітлив основні історичні події, аргументував і розкрив теоретичні положення, виявив логічне мислення і знання навчальної літератури та інших джерел, знає хронологію історичних подій.

40-47 балів: студент показав міцні знання історичного матеріалу вичерпно і всебічно висвітлив основні історичні події, орієнтується у відповідній літературі, основних джерел, виявив знання хронології основних історичних подій, але допустив неточності при висвітленні окремих подій чи фактів.

31-39 балів: студент у цілому відповів на поставлені запитання, але з деякими незначними неточностями в подіях або датах.

20-30 балів: студент тезово відповідає на питання з деякими неточностями в датах, плутається в подіях.

9-19 балів: студент коротко відповідає на питання із деякими неточностями.

0-8 балів: студент не зумів розкрити питання, майже не орієнтується в історичних подіях, не знає матеріалу.

В умовах дистанційного складання екзамену виконання студентом підсумкової екзаменаційної роботи у формі тестових завдань. Підсумкова екзаменаційна робота має 50 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється у 2 бали.

У сумі студент може набрати 100 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни складається із середньоарифметичної за змістовим модулем 1 та екзаменаційною оцінкою.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок відпрацювання пропущених занять: студент конспектує пропущену лекцію, семінар та складає в години консультацій викладача.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

У випадку надзвичайних ситуацій (війни, епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т. д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені законодавством України, відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

Поведінка в аудиторії. Вивчення курсу вимагає від студентів: обов'язкового відвідування занять (лекцій) та надання виконаних завдань самостійної роботи (опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях). Студенти повинні дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно статуту академії (неприпустимість пропусків, запізнь, обов'язкового відключення телефонів та ін.). Брати активну участь на заняттях у засвоєнні необхідного мінімуму навчальної роботи та знань.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т. п.) студенти повинні беззаперечно виконувати правила поведінки, які приведені в інструкціях для ситуацій, що наступили.

При переході ЗВО на дистанційну форму навчання у випадку надзвичайної ситуацій (епідемії, пандемії, військовий стан) бути присутніми на онлайн-заняттях (лекціях, консультаціях, тощо), які організовані викладачем за допомогою Інтернет ресурсів та платформ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Археологія України / Л. Л. Залізняк, О. П. Моця, В. М. Зубар та ін.; за ред. Л. Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005.
2. Баран В. Д. Давні слов'яни. – Київ, 1998.
3. Баран В. Д. Черняхівська культура. – К.: Наукова думка, 1981.
4. Баран В. Д., Козак Д. Н., Терпиловський Р. В. Походження слов'ян. – К.: Наукова думка, 1991.
5. Білоусько О. А. Україна давня: Євразійський цивілізаційний контекст. К.: «Генеза», 2002.
6. Бунятян К. П. Давнє населення України: Навчальний посібник. – Київ : Либідь, 1999. 228 с.
7. Геродот. Історія в дев'яти книгах. – К.: Наукова думка, 1993. – 574 с.
8. Давні слов'яни. Археологія та історія: навч. посіб. [для викл. і студ. іст. ф-тів вищ. навч. закл., вчителів загальноосвіт. шк.] / Н. С. Абашина, Д. Н. Козак, Є. В. Синиця, Р. В. Терпиловський ; НАН України, Ін-т археології, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Каф. археології та музеєзнавства. – К. : Стародавній світ, 2012. – 366 с.
9. Давня історія України в 2-х кн.: Кн. 1. Толочко П.П. (керівник авт. колективу), Козак Д.Н., Крижицький С.Д. та ін. – Київ : Либідь, 1994. 240 с.
10. Давня історія України: в 3-х томах. Голова ред. кол. П.П. Толочко. – Київ : Наукова думка. Том 1: Первісне суспільство / Відповід. ред. В.Н. Станко. – 1997. – 560 с.
11. Залізняк Л. Л. Мезоліт заходу східної Європи. – К.: Шлях, 2009.
12. Залізняк Л. Л. Найдавніше минуле України. – К.: Наукова думка, 1997.
13. Залізняк Л. Л. Первісна історія України. – Київ, 1999.
14. Залізняк Л. Л. Передісторія України X–V тис. до н. е. – Київ, 1998.
15. Історія України: навч. посіб. / О.Д. Бойко. – 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2010. – 687 с.
16. Мицик Ю. А. Історія України : навч. посіб. / Юрій Мицик, Олег Бажан. – Київ : Кліо, 2015. – 677 с.
17. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко; Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту. Ін-т критики. – 2-вид., переробл. та розшир. – К.: Критика, 2005. – 584 с.
18. Плохій С. Брама Європи; пер. з англ. Романа Ключка. – Перероб. і доп. вид. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. – 512 с.
19. Сегеда С. П. Антропологія : навч. посіб. для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ: Либідь, 2001. – 335 с.
20. Словник-довідник з археології. Довідкове видання. – Київ: Наукова думка, 1996. – 430 с.
21. Україна крізь віки : в 15 т. / ред. В. А. Смолій; НАН України, Ін-т археол. України, Ін-т історії України. Київ : Альтернативи, 1998 – 2000. Т.1. На світланку історії / К.Бунятян, В.Мурзін, О.Симоненко. – Київ, 1998. 336 с.
22. Чмихов І. Т. Археологія та стародавня історія України : курс лекцій : навчальний посібник для вузів / М. О. Чмихов, Н. М. Кравченко, І. Т. Черняков. – К.: Либідь, 1992.
23. Шилов Ю. О. Давня історія України в контексті світової цивілізації: Навч. посіб. – К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. — 280 с.
24. Яковлева Л. Найдавніше мистецтво України Либідь. – 2013. – 246 с.

Допоміжна

1. Історія Придніпровського регіону: архітектурно-історичний і промисловий екскурс. Колект. Монографія / В.І. Большаков, Г.П. Євсєєва, Г.І. Лисенко та ін.; за ред. В.І. Большакова. – Дніпро: Вид-во ПДАБА, 2018. – 331 с.
2. Історія української культури: у 5 т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю.С. Асєєв, В.Д. Баран, І.А. Баранов, В.П. Белозор, С. С. Бессонова, Я.Є. Боровський, О.А. Брайчевська, М.Ю. Брайчевський, С.Б. Буських; Ред.: Б.Є. Патон; НАН України. – К.: Наук. думка, 2001. – 1134 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бібліотека українського мистецтва : офіц. сайт URL: <http://uartlib.org/>
2. Віртуальний читальний зал ПДАБА : офіц. сайт URL: <https://pgasa365.sharepoint.com/sites/e-library>
3. Віртуальний читальний зал ПДАБА. Посібники, підручники з історії та культури України URL: <https://cutt.ly/tPO8sxxg>
4. Енциклопедія історії України : офіц. сайт URL: <http://www.history.org.ua/?encyclor>
5. Журнал «Археологія і давня історія України» : офіц. сайт URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/39891>
6. Інститут археології НАН України : офіц. сайт URL: <https://iananu.org.ua/vidannya/periodichni>
7. Інститут історії України : офіц. сайт URL: <http://history.org.ua/uk>
8. Історична правда: офіц. сайт URL: <https://www.istpravda.com.ua/>
9. Історія України : офіц. сайт URL: <http://history.franko.lviv.ua/>
10. Культура України: електронна бібліотека : офіц. сайт URL: <http://elib.nplu.org/>
11. Михайло Грушевський. Історія України-Руси в 10 томах / Михайло Грушевський : офіц. сайт URL: <http://litopys.org.ua/index.html>
12. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського : офіц. сайт URL: <http://nbuv.gov.ua/>
13. Національний музей історії України : офіц. сайт URL: <https://nmiu.org/>
14. Проект «Країна. Історія українських земель» : офіц. сайт URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PLNH1pbN2c0aQy8_QyJMFqV_VUTXboh8DN
15. Спілка археологів України : офіц. сайт URL: <http://vgosau.kiev.ua/>
16. Ukraïner : офіц. сайт URL: <https://www.youtube.com/channel/UCbNaKxi1j-Q5jWZDpJZp56g>
17. Archeology. National Geographic URL: : офіц. сайт URL: <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/archaeolog>
18. Museo Nacional y Centro de investigación de Altamira : офіц. сайт URL: <https://www.culturaydeporte.gob.es/mnaltamira/home.html>
19. Laténium Park and Museum of Archeology : офіц. сайт URL: <https://latenium.ch/en/>

Розробники

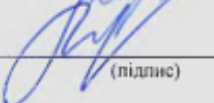

_____ (підпис)

(Галина ЛИСЕНКО)

_____ (підпис)

(Світлана ВОЛКОВА)

Гарант ОП

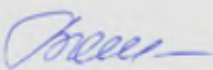

_____ (підпис)

(Галина ЛИСЕНКО)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
українознавства, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Олена БАРАННИК)